

Nr 47.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1946 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottets förberedande handläggning hänvisade motioner angående ersättningar i anledning av kroppsskada ådragen under olycksfall i arbete, resp. under militärtjänstgöring.

I fråga om motiveringen för de väckta förslagen får utskottet hänvisa till motionerna.

1:o.

Gerhard Harald Konstantin Sahlin. I motionen II:108 hemställer herr *Olsson* i Mellerud, »att riksdagen måtte besluta att tillerkänna fiskaren *Gerhard Harald Konstantin Sahlin*, Vänersborg, ett årligt understöd till belopp, som kan anses skäligt».

Av handlingarna inhämtas,

att *Sahlin* är född den 5 juni 1891 och alltså 54 år gammal;

att han till följd av olycksfall i arbete för statens vattenfallsverks räkning den 26 och den 28 november 1935 ådragit sig vissa skador i magen och högra höften;

att han i anledning härav åtnjutit ersättning såsom för olycksfall i arbete med 5 kronor per dag under tiden 29 november—27 december 1935, varefter han friskskrivits och — när arbetet varit avslutat — uppsagts från sin anställning;

att han, som sedan flera år dessförinnan lidit av epilepsi, på grund av efter sjukdomstidens slut kvarstående besvär från buken under tiden 4—15 januari 1936 vårdats å Vänersborgs lasarett för kronisk tarmkatarr och epilepsi.

Efter framställning från *Sahlin* om ersättning för berörda olycksfall förklarade *riksförsäkringsanstalten*, efter inhämtande av yttrande i ärendet från sin överläkare, genom beslut den 5 december 1936, att anstalten funne de besvär, för vilka *Sahlin* vårdats å Vänersborgs lasarett och därefter vid flera tillfällen sökt läkare, icke kunna anses föranledda av de honom den 26 och den 28 november 1935 övergångna olycksfallen, varför ersättning icke kunde tillerkännas *Sahlin* jämlikt olycksfallsförsäkringslagen.

Försäkringsrådet, varest Sahlin häröver anförde besvär, fann enligt utslag den 9 april 1937 icke skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Sedermera hemställde Sahlin hos försäkringsrådet den 13 december 1938, med förmälan att han under viss tid samma år vårdats å Serafimerlasarettet, om förnyad prövning av ärendet. I infortrat yttrande meddelade *riksförsäkringsanstalten*, att vården å sistnämnda lasarett enligt uppgift av vederbörande läkare föranletts av epilepsi, vilken Sahlin ådragit sig genom olycksfall år 1917, och njurbesvär, vilka ej stode i samband med de Sahlin år 1935 övergångna olycksfallen. Olycksfallet år 1917 hade inträffat under det att Sahlin arbetat för Vargöns aktiebolag, som då hade försäkring tecknad hos anstalten enligt 1901 års olycksfallsersättningslag. Anmälan om olycksfallet hade emellertid icke inkommit till anstalten, och rätten till ersättning vore preskriberad.

Sistnämnda framställning föranledde genom beslut den 6 april 1939 icke någon *försäkringsrådets* åtgärd.

I en den 13 januari 1943 dagtecknad skrift anhöll härefter Sahlin hos Kungl. Maj:t om ersättning till följd av olycksfall i arbete.

Genom beslut den 19 februari 1943 fann *Kungl. Maj:t* framställningen icke föranleda någon åtgärd.

I skrivelse till riksförsäkringsanstalten den 26 september 1944 framställde slutligen Sahlin anspråk på ersättning för en ryggåkomma, som skulle ha uppkommit på grund av olycksfall, vilka rätteligen skulle ha inträffat den 12 och den 15 oktober 1935. Efter verkställd ytterligare utredning förklarade *riksförsäkringsanstalten* genom beslut den 4 december 1944, att anstalten icke funnit skäl till ändring av sina tidigare beslut i ärendet.

Efter besvär av Sahlin fann *försäkringsrådet* genom utslag den 24 juli 1945 icke skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Utskottet.

Såväl riksförsäkringsanstalten som försäkringsrådet har funnit Sahlin icke vara författningsenligt berättigad till ersättning på grund av de sjukdomar, som yppats hos honom, när de honom övergångna olycksfallen icke kunde anses äga samband med desamma. Vidare har Kungl. Maj:t funnit en av Sahlin gjord ansökan om ersättning för olycksfall i arbete icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Vid sådant förhållande och då i den föreliggande motionen icke förebragts några särskilda omständigheter, som synts utskottet kunna motivera, att riksdagen skulle genom särskilt beslut bereda Sahlin ersättning, finner utskottet sig icke kunna tillstyrka någon åtgärd i motionens syfte.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion II:108 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2:o.

Karl Edvin Larsson. I motionen II: 266 hemställa herrar *Lindholm* och *Severin* i Gävle, »att riksdagen måtte besluta, att ersättning av statsmedel skall utgå till vpl 318-61-28 Karl Edvin Larsson enligt grunderna för 1927 års militärsättningsförfordning, så länge Larsson är arbetsoförmögen».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Larsson under fullgörande av militär beredskapstjänstgöring den 18 juli 1943 insjuknat med smärtor i ryggen och följande dag inlagts å vederbörande förbands sjukkvarter, där han kvarlegat till den 22 i samma månad;

att han därefter vårdats å militär sjukstuga till den 9 september 1943, då han blivit därifrån utskrivnen, samt den 16 i samma månad friskskrivits;

att han sistnämnda dag under militärtjänstgöring ånyo insjuknat med ryggsmärtor samt efter viss tids tjänstledighet därför den 25 september 1943 uttryckt från militärtjänstgöringen;

att han vid röntgenundersökning den 30 sistnämnda månad å vanförestalten i Stockholm befunnits lida av diskdegeneration i ryggen;

samt att regementsläkaren Einar Fagerström i ett den 5 november 1943 avgivet utlåtande såsom sin åsikt uttalat, att skälig anledning finnes antaga, att ifrågavarande sjukdomsframträdande föranletts av annan orsak än militärtjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit till sjukdomen.

Riksförsäkringsanstalten, varest Karlsson anhöll om ersättning på grund av berörda sjukdom, fann genom beslut den 26 november 1943 ersättning jämlikt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, icke kunna tillerkännas Larsson för ryggåkomma, enär hans militärtjänstgöring icke skäligen kunde antagas hava väsentligen bidragit till åkomsten.

Efter av Larsson anförda besvär fann *försäkringsrådet* genom utslag den 5 maj 1944, att Larsson under militärtjänstgöring måste anses hava ådragit sig försämring av ryggåkomma, samt förordnade på grund härav att målet skulle av försäkringsanstalten upptagas till ny behandling.

Efter ytterligare utredning tillerkände *riksförsäkringsanstalten* Larsson genom beslut den 14 juli 1944 jämlikt 1927 års militärsättningsförfordning sjukpenning för försämring av ryggåkomma för tiden från och med den 26 september 1943 till och med den 20 januari 1944 med 4 kronor för dag jämte dyrtidstillägg därå med 30 procent under år 1943 och 40 procent under år 1944, eller med tillhoppa 539 kronor 35 öre, varvid hans arbetsförtjänst jämlikt 8 § i förordningen fastställdes till 2 160 kronor. Därjämte meddelades i beslutet, att anstalten funnit sådant samband mellan Larssons militärtjänstgöring och hans efter den 20 juni 1944 kvarstående besvär icke föreligga, att ytterligare ersättning kunde utgå.

Larsson anförde över sistnämnda beslut besvär hos försäkringsrådet. Genom utslag den 9 februari 1945 fann *försäkringsrådet* ej skäl göra ändring i överklagade beslutet.

I skrivelse till riksförsäkringsanstalten den 6 juni 1945 hemställde Larsson, att anstalten måtte upptaga ärendet till förnyad prövning. I beslut den 21 juni 1945 förklarade *riksförsäkringsanstalten*, att anstalten icke funnit skäl föreligga till ändring av sitt beslut den 14 juli 1944. Med anledning härav anförde Larsson ånyo i skrivelse den 3 juli 1945 besvär hos *försäkringsrådet*, som i skrivelse den 22 oktober samma år meddelade honom, att hans nyssnämnda skrivelse icke föranledde någon rådets åtgärd.

Utskottet. Då i förevarande ärende icke förebragts några omständigheter, som kunna motivera utgivandet av ytterligare ersättning åt Larsson för berörda åkomma, vilken enligt läkares utsago härrört från tiden före militärtjänstgöringen, kan utskottet icke tillstyrka någon åtgärd i anledning av den nu väckta motionen.

Utskottet hemställer fördenskull,

att förevarande motion II: 266 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

3:o.

I två likalydande motioner I: 117 av herr *Lindblom* och II: 265 av herr *Svensson* i Ljungskile hemställas, »att riksdagen måtte medgiva, att ersättning enligt militärsättningsförordningens grunder må utgå till värnpliktige 348-71-1937 Ernst Åke Lindholms efterlevande på grund av den sjukdom, i vilken han insjuknade och avled efter militärtjänstgöring».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindholm var född den 14 oktober 1917 och avled den 17 juli 1945;
att han var inkallad till militärtjänstgöring vid Svea livgarde under tiden 22 november 1943—31 januari 1944;

att han under nämnda tjänstgöring ådrog sig en förkylningssjukdom men underlät att sjukskriva sig;

att han den 18 april 1944 konstaterats lida av lungsäcksinflammation;

att han för nämnda sjukdom vårdats å Ersta sjukhus under tiden 3 maj—15 december 1944, varefter han på egen begäran blivit utskriven från sjukhuset och vårdats i sitt hem intill sin död;

att hans arbetsgivare jämte vissa andra personer, som känt honom, intygat, att han efter militärtjänstgöringens slut företedde en påtaglig förändring i sitt hälsotillstånd, i det att han, som tidigare städse visat god ar-

betsförmåga, vakenhet och energi, därefter klagat över stor trötthet samt till följd därav icke kunnat utföra sitt arbete till belåtenhet;

att enligt nämnda intygsgivares åsikt Lindholms trötthetssymtom här-
rört från berörda lungsjukdom, vilken han uppenbarligen finge anses ha
ådragit sig under militärtjänstgöringen;

samt att han vid sin död efterlämnade änkan Inga Margareta Lindholm,
född Johansson, vilken är född den 1 november 1917.

Sedan Lindholm den 24 oktober 1944 hos *riksförsäkringsanstalten* anhäl-
lit om ersättning jämlikt 1927 års militärsättningsförordning, förklarade
anstalten genom beslut den 19 januari 1945, att ersättning icke kunde till-
erkännas Lindholm, när hans militärtjänstgöring icke skäligen kunde an-
tagas hava väsentligen bidragit till sjukdomen. En av ämbetsverkets tre i
beslutet deltagande ledamöter, nämligen föredraganden, chefen för tredje
skaderegleringsbyrån, var dock av skiljaktig mening och ansåg, att ersätt-
ning för lungsäcksinflammation borde utgå, när Lindholms militärtjänst-
göring skäligen måste antagas hava väsentligen bidragit till sjukdomen.

Försäkringsrådet, varest Lindholm anförde besvär över riks-försäkrings-
anstaltens omförmälda beslut, fann genom beslut den 15 juni 1945 ej skäl
göra ändring i överklagade beslutet.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att av Lindholm framställda er-
sättningsanspråk på grund av förenämnda sjukdom (lungsäcksinflamma-
tion), vilken sedermera ledde till hans död, avvisats av såväl riks-försäk-
ringsanstalten som försäkringsrådet, vilka — efter hörande av vederbörande
läkare — funnit att militärtjänstgöringen icke skäligen kunde anses hava
väsentligen bidragit till sjukdomen. Vid ärendets behandling inom riks-för-
säkringsanstalten har dock en av de i ämbetsverkets beslut deltagande leda-
möterna ansett, att ersättning för lungsäcksinflammation borde utgå, när
militärtjänstgöringen skäligen måste antagas hava väsentligen bidragit till
sjukdomen.

Utskottet.

Utskottet får erinra, att utskottet och riksdagen hittills endast undantags-
vis ansett sig kunna intaga en från riks-försäkringsanstalten och försäk-
ringsrådet avvikande ståndpunkt, då det gällt att bedöma frågor om ersätt-
ning i anledning av sjukdom, som förmenats hava ådragits under militär-
tjänstgöring. Vad de nu väckta motionerna beträffar, har emellertid utskot-
tet med hänsyn till i ärendet lämnade upplysningar ansett sannolika skäl
tala för att militärtjänstgöringen väsentligen bidragit till uppkomsten av den
sjukdom, varav Lindholm befunnits lida och vilken medfört hans död. Ut-
skottet har därför kommit till samma uppfattning som reservanten inom
riks-försäkringsanstalten och får på grund därav tillstyrka bifall till det i
motionen framställda förslaget, att ersättning må utgå enligt 1927 års mili-
tärersättningsförordning till den avlidnes efterlämnade änka.

Ersättningen torde böra utgå från och med den 1 januari 1946.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 117 och II: 265, må medgiva, att till Ernst Åke Lindholms efterlevande maka Inga Margareta Lindholm, född Johansson, må, räknat från och med den 1 januari 1946, av det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas den ersättning, som skulle ha tillkommit henne, därest förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, varit å henne tillämplig.

Stockholm den 21 maj 1946.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Carlström**, *Sundvik*, *Friggeråker*, *Leander*, *Lindblom**, *Fahlander*, *Andersson* i Tidaholm och *Grym**;

från andra kammaren: herrar *Svedman*, *Paulsen*, *Andersson* i Munkaljungby, *Mattsson**, *Johnsson* i Kastanjegården, *Sundberg*, *Nilsson* i Landskrona* och *Wiberg**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.